

Beleidsplan invoering verantwoorde data-ethiek

Gemeente Leeuwarden

Oktober 2023

Invoering verantwoorde data-ethiek

September 2023

1. Aanleiding en gewenste situatie

Leeuwarden werkt aan grote opgaven als Energie, Armoede en Wonen. Vanuit onze informatiesamenleving is steeds meer Data beschikbaar. En (ICT)-technologie biedt -samen met deze data - in toenemende mate kansen om aan deze en de andere opgaven waar de gemeente voor staat een bijdrage te leveren in de vorm van een betere en/of snellere realisatie. Tegelijk moeten we daarbij oog houden voor de risico's/neveneffecten die bij de inzet van data en technologie kunnen ontstaan.

Voorliggend plan geeft uitvoering aan de visie en strategie die met de Leeuwarder digitale agenda in gang is gezet. Het maakt deel uit van de gemeentebrede i-Strategie SLIM Leeuwarden en beschrijft de invoering van **verantwoorde data-ethiek** in onze organisatie. In de gewenste situatie sturen we op publieke waarden en handelen we data-ethisch bewust op basis van principes naar wat we wenselijk vinden. Zo zorgen we voor een goed en tegelijk verantwoord gebruik van data en technologie. Juist in een tijd, waarin technische mogelijkheden snel gaan en wetgeving niet altijd aansluit bij die snelheid en complexiteit, is het van belang dat we verantwoord omgaan met deze mogelijkheden. En dat we ons realiseren welke impact data kunnen hebben op mens en maatschappij. De waarden die daarbij in het geding zijn, krijgen een plek in het ontwerp, de maatschappelijke inbedding en het gebruik van de systemen. Zo ontstaat er balans tussen de mogelijkheden van de techniek en de risico's die kunnen ontstaan.

Daarmee wordt gemeente Leeuwarden zowel een *waardengedreven als een datagedreven* organisatie. Waarden zitten datagebruik niet in de weg. Het zorgt juist voor een zorgvuldig proces vanaf de ontwikkel- en experimentfase. Daarmee zetten we onze inwoners, onze ondernemers en de betrokkenen centraal. We zijn ons bewust van de risico's die een dataproject met zich mee kan brengen voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen. Daarom wordt een verwerking voorafgegaan door bewuste keuzes op basis van juridische, praktische en data-ethische overwegingen. Naast doelbinding (een heldere koppeling met een concreet maatschappelijk doel), staat verantwoording centraal. Daarbij maken we gebruik van een ingebouwd systeem van *checks* en *balances*. Het is zeker niet de bedoeling dat zo'n systeem vertragend werkt op het resultaat van het beoogde handelen, wel zorgvuldig en risicobeperkend. Binnen dat systeem is ruimte om te reflecteren en te leren van fouten.

Zo kunnen we ontsporing waar mogelijk voorkomen en fouten tijdig corrigeren. Als goedbedoelde maatregelen in het tegengaan van fraude prioriteit hebben, maar ook ongewenste gevolgen heeft, zoals ongelijke behandeling of discriminatie (zoals dat is gebeurd bij de toeslagenaffaire), dan volgt een ethische afweging: wat is belangrijk? Welke waarden en belangen hebben prioriteit en hoe beperk je de risico's? Verantwoorde data-ethiek omvat ook maatregelen die het risico op schade beperken en tot een grotere transparantie leiden. Uiteindelijk is de data-ethische reflectie een vast onderdeel van ieder (data)project.

Kader en leidende principes

Een kader met principes is de eerste stap om verantwoorde data-ethiek in te voeren in onze organisatie. We sluiten aan bij de publieke waarden, zoals die genoemd zijn in het document "Waardevol digitaliseren" van het Rathenau Instituut (2018). Gemeenten Utrecht, Eindhoven en Amsterdam gaan ons voor in het gebruiken en toepassen van deze waarden. Hiervan afgeleid en toegepast op data en technologie zetten we onderstaande publieke waarden in:

RECHTVAARDIGHEID

- **Rechtvaardigheid:** we dragen bij aan rechtvaardigheid, gelijke kansen en inclusiviteit. Onze digitale oplossingen zijn laagdrempelig en waardevol voor iedereen. We zijn alert op het voorkomen van ongewenste vooringenomenheid bij de selectie van data. Ook letten we erop dat er geen discriminatie, stereotypering of vooroordelen in algoritmes zit (bias).

MENSELIJKE WAARDIGHEID

- **Menselijke waardigheid:** we behandelen inwoners, ondernemers, bezoekers en collega's als mensen, niet als 'nummer'. Onze digitaliseringstrajecten sluiten aan bij de leefwereld en behoeften van de mensen in onze gemeente. De mens is altijd leidend, niet de techniek/data.

PRIVACY

- **Privacy:** we beschermen de privacy van inwoners, ondernemers, bezoekers en collega's. Data worden geanonimiseerd gebruikt en zijn niet herleidbaar tot een persoon. We gebruiken 'Privacy by design' en doen onderzoek naar de impact van digitaliseringstrajecten op de privacy.

VEILIGHEID

- **Veiligheid:** we waarborgen de openbare orde en veiligheid, zodat iedereen zich veilig voelt in onze gemeente. We beveiligen onze data. Via cybersecurity bereiden we ons voor op digitale aanvallen.

AUTONOMIE

- **Autonomie:** we respecteren menselijke autonomie (vrijheid). We vermijden onbewuste beïnvloeding, manipulatie en stimulering van dwangmatig gedrag of overheidstoezicht ('Big Brother'). We zijn terughoudend met het gebruik van data waarmee we gebruikers kunnen volgen, hun reputatie schaden of hun toekomst negatief kunnen beïnvloeden.

CONTROLE OP TECHNIEK

- **Controle op techniek:** we controleren op natuurlijke momenten of onze digitaliseringstrajecten nog goed werken. Door open en transparant om te gaan met data en informatie, kan iedereen deelnemen op basis van dezelfde kennis en inzichten.

KWALITEIT VAN LEVEN

- **Kwaliteit van leven/duurzaamheid:** we vinden gezond en duurzaam leven belangrijk in Leeuwarden. We zoeken naar duurzame oplossingen waarbij de gezondheid van inwoners, ondernemers en bezoekers voorop staat. We toetsen of digitale oplossingen echt meerwaarde hebben voor de gemeente.

MIENSKIP

- **Mienskip:** we vinden de bescherming van de gemeenschap belangrijk. We zorgen ervoor dat onze digitale toepassingen aansluiten op het gevoel van mienskip. We streven ernaar dat groepen inwoners en ondernemers vertrouwen hebben in de gemeente en onze digitaliseringstrajecten.

Werkwijze en structuur

Verantwoorde data-ethiek moet een systeem van checks en balances worden dat is ingebed in de organisatie en in alle fasen van een (data)project. Het gaat erom het samenspel tussen data, mens en samenleving op een goede manier te begeleiden en in een participatief proces te zoeken naar zinvolle en verantwoorde toepassingen.

Zo blijft het ontwikkelen van mensgerichte en maatschappelijk verantwoorde processen op basis van eerlijke data niet bij het formuleren van algemene principes, maar wordt data-ethiek concreet verbonden met de technologische praktijk. Het leidt tot een data-ethiek ‘van binnenuit’ en niet alleen ‘van buitenaf’. Bovendien krijgt data-ethiek zo een positieve rol: naast het formuleren van de grenzen van wat we niet willen, richt ze zich op het formuleren van de voorwaarden/handelingsopties om te bereiken wat we wél willen. (Manifest Mensgerichte AI, november 2020)

Naast de afgesproken principes, bevat dit plan ook een voorstel voor de werkwijze, organisatie en bemensing. Bij elke digitale ontwikkeling betrekken we data-ethiek. Hiervoor is een intern proces ingericht, welke is opgenomen in bijlage 1. Bij de bespreking van complexe cases met een mogelijk grote impact, kan het college de data-ethische commissie om een reflectie vragen.

Data-ethische commissie

Uit de bespreking van de data-ethische commissie volgt een reflectie aan het college omtrent de publieke waarden die een rol spelen bij de inzet van data en technologie in de opgaven. Het college gebruikt de reflectie om de beoogde aanpak te versterken, door bijvoorbeeld maatregelen te nemen die de risico's mitigeren. Deze maatregelen worden vastgelegd in een collegebesluit.

Daarnaast kan deze commissie op verzoek worden ingezet om de interne data-ethische reflecties te evalueren om zo de werking van het interne proces te verbeteren. Op die manier ontstaat er een totaal proces van data-ethische afwegingen en transparantie daarin. De reflecties worden gepubliceerd op de website. In de jaarrekening zal in de paragraaf rondom bedrijfsvoering aandacht worden gegeven aan de besproken cases, de daaropvolgende reflecties en wat daar vervolgens mee is gedaan. De ethische commissie is extern gepositioneerd en onafhankelijk. Het geeft aan, dat de gemeente belang hecht aan een externe bespreking van een bepaald project in relatie tot de vastgestelde data-ethische waarden.

De data-ethische commissie:

- voegt de uitkomst van de juridische analyse vanuit de uitgevoerde DEPIA toe aan de reflectie;
- heeft als doelstelling om een praktische reflectie te geven op basis van het vastgestelde waardenkader, waarmee de organisatie het beoogde doel met sterke beperking van risico's op de publieke waarden kan bereiken;
- gebruikt hierbij vergelijkbare reflecties van andere data-ethische commissies (van andere gemeenten).
- legt moresprudentie vast, hetgeen het geweten wordt van de organisatie;
- heeft een onafhankelijke status;
- legt eigen werkwijzes vast in procedures van wat uitingvormen zijn, of de reflecties openbaar (om het bewustzijn te bevorderen) of niet openbaar zijn etc;

Het advies is om de data-ethische commissie vanuit een regionale vorm in te richten. Provincie Fryslân zou in ieder geval willen aansluiten. Verder kan DataFryslân een goede organisatie zijn die de commissie vorm geeft. Het voordeel van deze vorm is maximale objectiviteit, omdat de leden niet vanuit onze organisatie worden geworven.

Opzet en werking data-ethische commissie

Uit een verkennende sessie met DataFryslân is gebleken dat er een mogelijkheid is om van daaruit een data-ethische commissie te formeren. Deze wordt dan voor alle leden ingezet. Indien we van deze mogelijkheid gebruik willen maken, dan zal dit uiteindelijk via Datafryslân worden voorgelegd aan alle leden. De kosten van de data-ethische commissie komen deels voor rekening van gemeente Leeuwarden en kunnen worden gedekt vanuit bestaande budgetten in de begroting.

DataFryslân werkt aan een opzet van de data-ethische commissie. De intentie is, om deze vanaf 1 januari 2024 in te zetten. Daarbij is het idee om via een vaste werkwijze 6 leden in te zetten en een voorzitter. De voorzitter zal vanuit DataFryslân worden geleverd.

Eén van de burgemeesters of bestuurders van de leden van DataFryslân wordt toegevoegd aan de commissie, zodat het publieke belang een goede vertegenwoordiging heeft. De overige leden zullen een combinatie zijn van verschillende deskundigen, zodat er een mix ontstaat van diverse perspectieven. De eerste ruwe versie is als bijlage 2 opgenomen.

2. Evaluatie

Alle genoemde vormen van overleg, het waardenkader, de interne inzet en de Data-ethische Commissie worden periodiek geëvalueerd. In de AVG wordt gesproken van een periodieke controle op ingezette instrumenten, waarbij een periode van 3 jaar gangbaar is. De inzet van data-ethiek evalueren we op termijn op dezelfde wijze. De eerste evaluaties worden na 1 en 2 jaar uitgevoerd. Zeker, omdat er het eerste jaar nog sprake is van oefenen met en leren over data-ethiek, is het belangrijk om tijdig te evalueren.

In deze evaluatie zal de toepastbaarheid van de waarden, de inzet van data-ethiek via de interne bespreking en de effecten daarvan op de organisatiedoelen worden besproken. Daarbij is het van belang om het effect op de kwaliteit van onze processen te meten. En ook wat het effect is op de tijdsbesteding bij de verschillende domeinen. Hebben we door extra inzet vooraf extra werkzaamheden achteraf voorkomen?

Wat betreft de inzet van de data-ethische commissie, evalueren we wat het effect van de reflecties van de commissie is geweest. En hoe de commissie in relatie tot het college functioneert. De raad wordt betrokken bij deze evaluatie.

Bijlage 1

Intern proces voor de bespreking van cases:

Een startend project moet vanuit de AVG in geval van een hoog risico op de verwerking van persoonsgegevens, voorafgegaan worden door een DEPIA (data en ethische protectie impact assessment). De kern van de DEPIA is een risico-inventarisatie op juridisch gebied en informatiebeveiliging. Hieraan is een aantal vragen toegevoegd die een data-ethisch karakter hebben. Deze vragen zijn relevant, indien het voorgestelde project impact heeft op de eerder genoemde publieke waarden. Als dat het geval is, zijn er 3 mogelijke routes:

1. In de DEPIA is voldoende aandacht voor de impact op de publieke waarden. De risico's en dilemma's en de daarop ingezette maatregelen zijn concreet aangegeven. De FG en de Adviseur privacy en data-ethiek adviseren de proceseigenaar dat het project conform de omschrijving voortgezet kan worden.
2. In de DEPIA is niet voldoende aandacht voor de impact op de publieke waarden. De risico's en dilemma's en de daarop ingezette maatregelen zijn niet of minder concreet aangegeven. De FG en Adviseur privacy en data-ethiek kunnen adviseren om een interne data-ethische bespreking (**Goed Gesprek**) te doen. Dit is een interne reflectie op de effecten van het project op de publieke waarden. Veel afwegingen kunnen binnen een (data)project, met behulp van de betrokken deskundigen worden gemaakt.

Om allereerst het bewustzijn te vergroten, wordt ingezet op met elkaar in gesprek gaan over dit onderwerp. Hiervoor wordt de data-ethisch adviseur ingezet, aangevuld met leden van het projectteam en overige collega's. Waar dat relevant wordt geacht, kunnen extern belanghebbenden betrokken worden. De uitkomst van de interne bespreking wordt aangeboden aan de proceseigenaar. Deze neemt over in de DEPIA welke maatregelen hij/zij op basis van de reflectie inzet.

3. Uit de omschrijving blijkt dat het project een **hoge** impact heeft op de publieke waarden, of vraagt om een externe blik. De FG en Adviseur privacy en data-ethiek kunnen het college adviseren om de externe data-ethische commissie in te schakelen.

De externe data-ethische commissie wordt ingezet, zodra er een casus wordt ingediend. De uitkomst van deze bespreking wordt aan het college aangeboden, waarna het college besluit wat met de uitkomsten van de reflectie wordt gedaan.

De uitkomsten van de DEPIA en de verschillende data-ethische besprekingen kunnen resulteren in een aanpassing van het proces/project. Hiermee bereiken we dat de zorgvuldigheid en aandacht voor de publieke waarden al onderdeel is van de planvorming en beogen we ongewenste effecten achteraf te voorkomen. De uitgevoerde DEPIA's worden minimaal elke 3 jaar herzien. Dit geldt ook voor de reflecties die zijn uitgevoerd vanuit de interne bespreking of de externe data-ethische commissie.

Inleiding

De Gemeente Leeuwarden en Provinsje Fryslân zetten in toenemende mate data en technologie in. Beide organisaties vinden het van groot belang om daarbij oog te hebben voor eventuele risico's of neveneffecten die bij de inzet van data en technologie kunnen ontstaan. Daarom is er al een tijdje een adviseur data-ethiek binnen de gemeentelijke organisatie aan het werk en wordt er in beide organisaties gebruik gemaakt van Data- en Ethische Privacy Impact Analyses (DEPIA). Bestuurlijk is de behoefte geuit om organisatiebreed op verantwoorde wijze met data-ethiek om te gaan en publieke kernwaarden centraal te stellen. Hiermee is een principieel kader gecreëerd waarmee binnen alle (data)projecten data-ethisch bewust kan worden gehandeld. Ander uitgangspunt is de oprichting van een data-ethische commissie die zich multidisciplinair kan buigen of data-ethische vraagstukken. Over de opzet van een data-ethische commissie in regioverband zijn verkennende gesprekken gevoerd tussen gemeente Leeuwarden, Provinsje Fryslân en de coöperatie DataFryslân. Daaruit is gebleken dat het mogelijk is om van daaruit een onafhankelijke data-ethische commissie te formeren die voor alle leden van de coöperatie inzetbaar is.

OPDRACHT

De coöperatie DataFryslân U.A. DataFryslân wordt door gemeente Leeuwarden en provinsje Fryslân gevraagd een Data-ethykkommisje Fryslân op te richten. Vanaf september 2023 richt deze commissie zich op data-ethiekvraagstukken met een provinciale impact. De Data-ethykkommisje Fryslân wordt gefinancierd voor de duur van 12 door gemeente Leeuwarden, Provinsje Fryslân en de coöperatie DataFryslân. Na een evaluatie in de 11e maand wordt door de Raad van Bestuur van DataFryslân besloten over de voortzetting van de Data-ethykkommisje Fryslân.

Werking van de commissie

Resultaat

Het resultaat van het werk van de Data-ethyckommisje Fryslân is een schriftelijk reflectie aan het bestuur van de aanvrager van het data-ethische vraagstuk. Drie maanden na het uitbrengen van het reflectie zal dit reflectie openbaar worden gepubliceerd via de website van de commissie . De website zal daardoor na verloop van tijd gaan fungeren als een register van Reflecties, een zogeheten 'moresprudentieregister'. Leden van DataFryslân kunnen data-ethische casuïstiek aanmelden bij de Data-ethyckommisje Fryslân. De commissieleden stellen een agenda en jaarplanning op die namens de leden van de coöperatie DataFryslân geformaliseerd wordt door de Raad van Bestuur van DataFryslân.

De Data-ethische commissie:

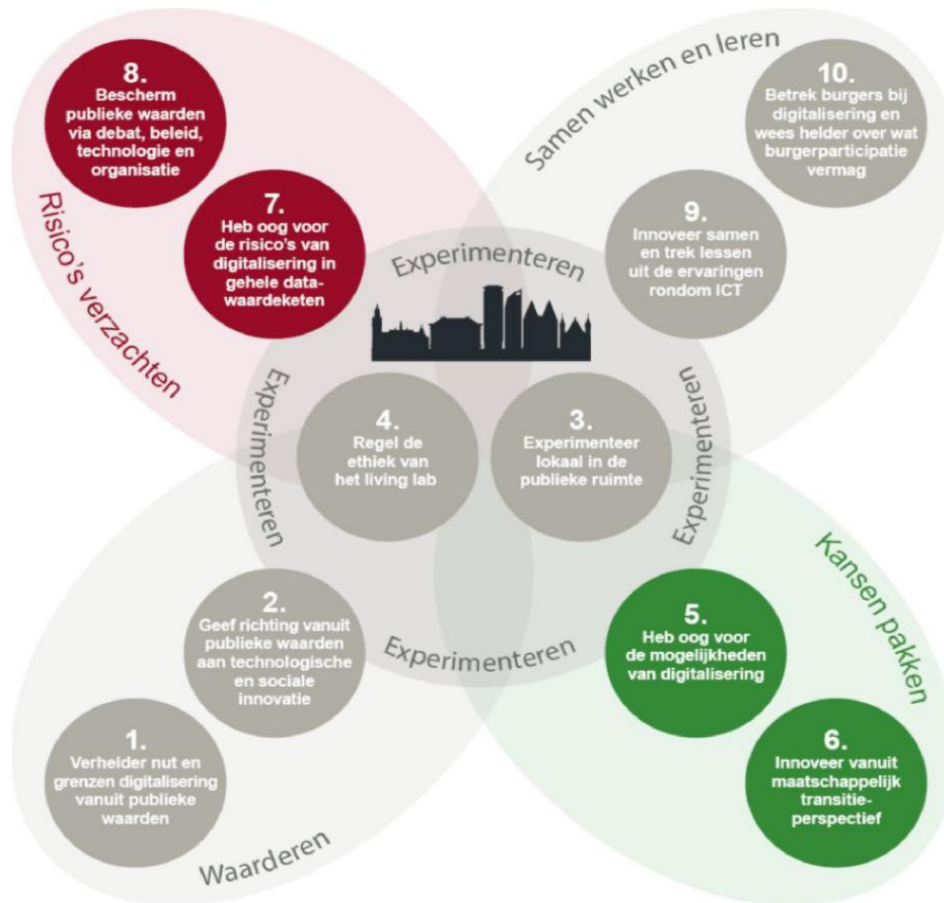
- heeft als doelstelling om een praktisch reflectie te geven, waarmee de organisatie het beoogde doel met sterke beperking van risico's kan bereiken;
- Helpt besturen met het bepalen van wat zij data-ethisch toelaatbaar vindt.
- Geeft besturen hierover periodiek gevraagd reflectie, dat niet bindend is, maar wel vraagt om vastlegging als het bestuur dit reflectie naast zich neerlegt.
- Legt moresprudentie vast, hetgeen het geweten wordt van organisaties.
- Heeft een onafhankelijke status.
- Is samengesteld uit externe deskundigen: een mix voor diversiteit aan perspectieven.
- Legt eigen werkwijzen vast in procedures van wat uitingsvormen zijn, of de Reflecties openbaar (om het bewustzijn te bevorderen) of niet openbaar zijn.

Functie

Een Data-ethische Commissie fungeert voor de leden van de coöperatie DataFryslân als een extern belegde, onafhankelijke commissie die als adviseur van het bestuur ingeschakeld kan worden.

Uit de bespreking van de data-ethische commissie volgt een advisering of reflectie aan het bestuur op de publieke waarden omtrent de risico's die de verwerking oplevert voor deze waarden. Het bestuur kan geadviseerd vervolgens besluiten om maatregelen te nemen voor de beschreven risico's of om beargumenteerd de analyse naast zich neer te leggen. Daarnaast kan de ethische commissie ook periodiek worden ingezet om de interne data-ethische afwegingen te evalueren. Op die manier ontstaat er een totaal proces van data-ethische afwegingen en transparantie daarin. De data-ethische commissie is extern gepositioneerd en onafhankelijk. Het geeft aan, dat de organisaties belang hecht

aan een externe bespreking van een bepaald project in relatie tot de vastgestelde data-ethische waarden.

...Werking van de commissie

Samenstelling van de commissie

De commissie wordt samengesteld uit verschillende geledingen van maatschappij. Daarnaast wordt gezocht naar mensen met een wetenschappelijke, bestuurlijke of maatschappelijke achtergrond. Bij de samenstelling van de commissie is er oog voor voldoende diversiteit en complementariteit. Er wordt rekening gehouden met vertegenwoordiging van verschillende expertises, leeftijden, (culturele) achtergronden, netwerken en regionale spreiding. Het uitgangspunt is dat een evenwichtige vertegenwoordiging bijdraagt aan een volledig en kwalitatief goed reflectie. De commissie zal bestaan uit zes leden, waaronder een voorzitter. De voorzitter wordt geleverd door DataFryslân. Verder wordt de commissie ondersteund door een secretaris.

Specialisaties binnen de commissie

De commissie onderscheidt vijf dimensies - zowel wetenschappelijk als maatschappelijk - die samengebracht in deze commissie een compleet geheel vormen:

1. Kunstmatige intelligentie
2. Filosofie & Ethiek
3. Sociologie
4. Juridische aspecten

5. Expert-lid (per casus verschillend).

DataFryslân zoekt op elk van deze dimensies een gezaghebbende expert, die zich wil inzetten ten behoeve van data-ethiek in Friesland

Rol van de leden

De leden zijn elk vanuit hun respectievelijke expertise verantwoordelijk voor een invalshoek bij het tot stand komen van de reflectie. De leden van de reflectiecommissie dragen in samenwerking zorg voor de inhoud van de Reflecties en zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit hiervan. De leden verdiepen zich in de inrichting en werking van data en data-analyse binnen het domein van de aanvrager, om - met inachtneming van hun onafhankelijke positie - reflectie te geven dat binnen de organisatie kan landen. De leden baseren hun reflectie op de informatie die aan de leden verstrekt wordt, en tijdens de bijeenkomsten door de organisatie wordt toegelicht. De leden kunnen indien gewenst nadien, via de secretaris, contact opnemen met de organisatie voor meer toelichting wanneer dat nodig is om een goed beeld te kunnen vormen van de kwesties waar de commissie op adviseert.

...Werking van de commissie

Bijeenkomsten

De commissie komt naar behoefte maar maximaal 12 keer per jaar bij elkaar, in principe in Leeuwarden, en brengt twaalf keer per jaar een reflectie uit. De invulling van de werkwijze wordt in gezamenlijk overleg nader bepaald.

Profiel van de leden

De leden kunnen onafhankelijk opereren. De leden hebben geen (neven)functies en/of belangen die hun onafhankelijkheid in de weg staan of in twijfel kunnen trekken. De leden zijn gezaghebbend op één van de genoemde dimensies. De leden hebben kennis van of affiniteit met ethische en filosofische aspecten van data en data-analyse. De leden zijn uitstekend in staat om een standpunt vanuit hun expertise over te brengen aan anderen. De leden beschikken over goede sociale en communicatieve vaardigheden en beschikken over het vermogen goede verbinding te maken.

Aanbod en benoeming

De leden ontvangen een inclusieve vaste vergoeding van EUR 250,— per vergadering. De leden van de Data-ethykkommissie Fryslân worden benoemd door de directeur DataFryslân.

Leidende waarden

Leidende waarden

Binnen de data-ethiek is er niet een juiste manier van handelen voor te schrijven. Om op verantwoorde wijze met data-ethiek om te gaan, wordt voorgesteld aan te sluiten bij de publieke waarden, zoals die genoemd zijn in het document “Waardevol digitaliseren” van het Rathenau Instituut (2018).

Data-ethiek en moraal

De definitie van ethiek luidt veelal “het geheel van morele principes”. Waarbij ‘moraal’ het geheel van waarden en normen is dat voor een persoon of een groep van belang is. ‘Ethiek’ is het systematisch nadenken over die moraal. Ethiek bestudeert en analyseert dus de moraal. Dit analyseren gaat door waarden en argumenten te ordenen en te beoordelen. Data-ethiek verdiept zich in de regels en morele richtlijnen die van toepassing zijn op de digitale interactie tussen organisaties en individuen, zowel binnen een organisatie als in de samenleving. Daarbij kijkt data-ethiek verder dan wat juridisch en volgens privacyregels toegelaten is. Data-ethiek bedrijven betekent dat er een bewuste afweging gemaakt wordt over hoe we willen dat er met data om mag worden omgegaan. Het is de vraag naar de wenselijkheid van de omgang met data. Deze vraag hangt vaak samen met vraagstukken over hoe we samen willen leven, met elkaar om willen gaan, overheden willen inrichten, en dergelijke. Een veelvoorkomend misverstand is data-ethiek een ‘juiste’ manier van omgang met data voorschrijft. Dat we regels kunnen maken voor ‘juist’ gebruik en als een organisatie die regels toepassen ze ‘goed’ bezig zijn. Dit is helaas niet mogelijk. Elk vraagstuk is uniek. In elke context is daarom een reflectie en afweging nodig. Dat maakt ethiek ook lastig, het vergt namelijk een andere manier van werken. Niet gericht en snel naar een doel of target streven, maar tijd te nemen om te reflecteren en gestructureerd dialoog te voeren. Het heeft hierdoor meerwaarde dit proces buiten de eigen organisatie te laten plaatsvinden.

Communicatie

Om onafhankelijkheid en autoriteit uit te stralen opereert de Data-ethykkommisje Fryslân met een eigen beeldmerk en website. Via de website kunnen casussen worden aangeboden en zullen de Reflecties als moresprudentie worden gepubliceerd.

dkf.frl

De naam van de website is **dkf.frl** en dkf.nl. De naam is een afkorting van de naam 'Data-ethyk Kommisje Fryslân'. De domeinnaam 'dataethykkommisjefryslan.frl' voluitgeschreven wordt algemeen als te ingewikkeld wordt ervaren, vandaar dat is gekozen voor de afkorting 'DKF'.

Financiën

De bruto-investering voor een jaar DKF bedraagt EUR 23.014,--. De leden Provinsje Fryslân en Gemeente Leeuwarden dragen eenmalig per organisatie EUR 8.000 bij, te betalen aan de coöperatie DataFryslân bij acceptatie van de opdracht. Het surplus aan kosten wordt in kind geleverd door de coöperatie DataFryslân.

Literatuur

- Est, R. van, E. de Bakker, J. van den Broek, J. Deuten, P. Diederén, I. van Keulen, I. Korthagen & H. Voncken (2018). Waardevol digitaliseren – Hoe lokale bestuurders vanuit publiek perspectief mee kunnen doen aan het 'technologiespel'. Den Haag: Rathenau Instituut, https://www.rathenau.nl/sites/default/files/2019-03/Rathenau%20Instituut_Waardevol_digitaliseren.pdf
- Trouw. 6 Augustus (2022). 'Ethische commissies zijn in opkomst want technologie en data zijn niet langer neutraal', \[<https://www.trouw.nl/religie-filosofie/ethische-commissies-zijn-in-opkomst-want-technologie-en-data-zijn-niet-langer-neutraal-en-waardenvrij\\~b066e868/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>]

DATAFRYSLÂN
BOARNE FAN YNSICHT

DKF

(C) 2023. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, geluidsband, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de coöperatie Dat aFryslân

11 Δ